EŞİTLİĞE DEĞER
Bir AÇEV Girişimidir

YAYINLARIMIZ | KASIM 2026

Erken Çocukluk Gelişimi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Toplumsal, Ekonomik ve Sürdürülebilirlik Bağlantıları

Bakım, erken çocukluk gelişimi ve toplumsal cinsiyet eşitliği birbirinden ayrı üç politika alanı değil; birbirini doğrudan etkileyen bir sistemin üç temel bileşenidir. Bu üç alan arasındaki ilişkiyi şöyle özetleyebiliriz:

- **Bakım:** Çocuğun sağlıklı gelişimi için ihtiyaç duyduğu fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel desteği sağlar.
- **Erken çocukluk gelişimi:** Bakımın niteliği ve sürekliliği, çocukların gelişim potansiyelini destekler.
- **Toplumsal cinsiyet eşitliği:** Bakım sorumluluklarını kimin üstlendiğini, bakım hizmetlerine kimin erişebildiğini ve bakım emeğinin nasıl değerlendirildiğini belirler.

Bu ilişkiyi önemli kılan, bakımın hem çocuğun gelişimini hem kadınların ve erkeklerin yaşam fırsatlarını hem de toplumun ekonomik ve sürdürülebilir kalkınmasını etkilemesidir.

Bakım, çocuk gelişiminin ve eşitlikçi toplumun temelidir!

- Bakım, çocuk gelişiminin temelidir.
- Bakımın paylaşılması, toplumsal cinsiyet rollerini eşitlikçi yönde dönüştürür.
- Bakım bir maliyet değil, toplumsal bir yatırımdır.

Bakım kolektif bir toplumsal sorumluluktur!

- Kadınların ekonomik hayata eşit düzeyde ve eşit koşullarda katılımı toplumsal bir meseledir.
- Erken çocukluk gelişimine yatırım, uzun vadeli ekonomik getiri sağlar.
- Bakım ekonomisi yeni istihdam alanları yaratır.

Bakım, sürdürülebilir kalkınmanın görünmeyen altyapısıdır!

- Sosyal sürdürülebilirlik: Eşit fırsatlara sahip kuşaklar için erişilebilir ve kaliteli kamusal bakım hizmetleri gereklidir.
- Ekonomik sürdürülebilirlik: Bakım olmadan ekonomik sistem sürdürülemez.
- Çevresel sürdürülebilirlik: İklim krizi bakım ihtiyacını artırır.

Çocuklar için: Gelişimin temeli

Nitelikli ve erişilebilir bakım hizmetleri, erken çocukluk gelişiminin temel koşullarından biridir. Bu yaklaşım:

- Çocukların bilişsel, dilsel, sosyal ve duygusal gelişimini destekler.
- Erken yaşta öğrenme fırsatlarına erişimdeki eşitsizlikleri azaltır.
- Dezavantajlı çocukların gelişim ihtiyaçlarına daha erken yanıt verilmesini sağlar.
- Güvenli bağlanmayı ve olumlu ebeveyn-çocuk ilişkilerini destekler.
- Çocuk yoksulluğunun ve fırsat eşitsizliğinin kuşaklar arasında aktarılmasını azaltmaya katkıda bulunur.

Kadınlar için: Eşit katılımın koşulu

Ücretsiz bakım emeğinin kadınlar tarafından orantısız biçimde üstlenilmesi, kadınların ekonomik ve toplumsal yaşama katılımını sınırlandıran yapısal etkenlerden biridir. Bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve bakım sorumluluklarının yeniden dağıtılması:

- Kadınların işgücüne katılımını kolaylaştırır.
- Bakım nedeniyle iş yaşamından ayrılma riskini azaltabilir.
- Kadınların kariyer gelişimini ve gelir elde etme fırsatlarını destekler.
- Ekonomik bağımsızlığı ve sosyal güvenceye erişimi güçlendirir.
- Kadınların kamusal ve toplumsal karar alma süreçlerine katılımını artırabilir.

Toplum için: Fırsat eşitliği ve sosyal koruma

Bakım ve erken çocukluk hizmetlerine erişim, ailelerin ekonomik ve sosyal koşullarından bağımsız olarak çocuklara gelişim fırsatları sunar; yoksulluğun ve toplumsal eşitsizliklerin kuşaklar arasında aktarılmasını önlemeye katkı sağlar. Özellikle düşük gelirli, tek ebeveynli, göçmen, engelli bireylerin bulunduğu veya afetlerden etkilenen aileler için erişilebilir bakım hizmetleri önemli bir sosyal koruma mekanizmasıdır.

Bütüncül bakım politikaları:

- Çocukların eğitim ve gelişim fırsatlarını iyileştirir.
- Ailelerin bakım kaynaklı ekonomik yükünü hafifletir.
- Kadınların yoksulluk riskini azaltmaya katkı sağlar.
- Dezavantajlı grupların kamusal hizmetlere erişimini güçlendirir.
- Sosyal hareketliliği ve fırsat eşitliğini destekler.

Kaynaklar

- WHO, UNICEF ve Dünya Bankası (2018), Nurturing Care for Early Childhood Development
- García, Heckman, Leaf ve Prados (2016), The Life-cycle Benefits of an Influential Early Childhood Program
- ILO (2018), Care Work and Care Jobs for the Future of Decent Work
- ILO (2022), Care at Work
- UNICEF (2019), Family-Friendly Policies: Redesigning the Workplace of the Future
- UN Women (2026), Care, Climate and a Just Transition: Guidance Note